

Meditatief moment 22 december 2020 door ds. J.C. eikelboom

Welkom

Aansteken van de kaars

Het volk dat wandelt in het duister zal een groot licht zien, een groot licht.

Muziek: Psalm 25b CD. Ogen die mij zoeken track 1

Er speelt mij deze dagen een regel door het hoofd die ik 30 jaar geleden uit Trouw heb geknipt en altijd heb bewaard. "Je moet in donkere dagen niet te snel om licht vragen." Het is een regel uit een korte overdenking van Ds. Pijlman, die ik in mijn studententijd meemaakte in de Keizersgrachtkerk in Amsterdam. Ik lees de hele tekst voor.

Gedicht: Advent III

Je moet in donkere dagen
niet te snel om licht vragen
het kan de bedoeling zijn
dat de lichten doven
en dat je in het donker op jezelf
op vragen die jou alleen betreffen
jouw eigen bestaan en de wijze waarop je denkt
en doet en rondgaat onder de mensen
die jouw eigen zijn
voor Hem die met jou een bedoeling heeft.
Je moet in donkere dagen
niet te snel om licht vragen
en zeker niet als het dagen van advent zijn
je weet het toch dit bestaan is niet hopeloos
Hij kwam hier toch om het met ons te delen
en om ons iets te laten zien van wat de bedoeling is
laten de dagen maar donker zijn
ze zijn licht genoeg om te waken
en te wachten.

Overdenking

Je moet in donkere dagen niet te snel om licht vragen het kan de bedoeling zijn dat de lichten doven.... Dat kan immers een heilzame ervaring zijn die jou dichterbij jezelf brengt. Als het donker wordt in ons leven, dan zouden we het liefst op het lichtknopje drukken om het licht weer aan te steken. Volgens een beroemde theoloog is het lichtknopje een symbool van de moderne tijd waarin we onze eigen problemen oplossen en niet meer in wonderen geloven. We scheppen zelf licht in de duisternis. Of is dat te triomfantelijk gedacht over de moderne mens die de regie voert over zijn eigen leven? Het leven gaat zijn eigen gang. Met een variant op Prediker: Er is een tijd van licht en een tijd van duisternis. Het donker eist zijn tijd op. Ieder jaar opnieuw gaan we door de donkere dagen voor Kerst heen. En in ons persoonlijk leven zijn er donkere dagen. En we kunnen dan zelf de duisternis niet verdrijven:

de duisternis van onze angst in een slapeloze nacht bv. of het donker van onze eenzaamheid of de nacht van de harde confrontatie met onze onmacht of onze schuld. Dan bestaat er geen lichtknopje waarmee we het licht kunnen terugroepen. Ook het geloof werkt niet als zo'n lichtknopje. En eerlijk gezegd moeten we dat ook niet willen, willen we dat diep in ons hart ook niet. Er is niet zomaar een oplossing voorhanden voor de problemen waar we mee worstelen. De uitweg uit een crisis is nooit een rechte weg, maar altijd een omweg. Je moet door die nacht in je leven heen en dat vraagt tijd. Het intense verdriet om de geliefde die je aan de dood hebt verloren, vraagt om rouw, kan niet zonder dat pijnlijke proces van loslaten, dat niet kunnen maar wel moeten. Dat los je niet in een handomdraai op. Stel je voor. Wat zou dat over jezelf zeggen als je zomaar onverstoord verder kon leven. Je moet door dat verdriet heen. De oplossing komt niet van buiten hoeveel steun je ook kunt hebben van lieve mensen om je heen. Er bestaat geen medicijn tegen verdriet en eenzaamheid. En bij een crisis in je leven, ontkom je niet aan de vragen die je liever niet onder ogen ziet, indringende vragen of je misschien die crisis over jezelf hebt afgeroepen. Je kunt die niet negeren. Je moet erdoorheen en dan komt het aan op innerlijke kracht. Je wordt teruggeworpen op jezelf en op vragen die alleen jou betreffen. Misschien is het een confrontatie met wat je onherroepelijk fout hebt gedaan. Je moet het uitvechten in jezelf, met jezelf, met God misschien. Om je heen is duisternis, je ziet geen perspectief, je kunt je niet voorstellen dat het leven ooit nog anders wordt. Alsof je verdwaald bent in een donker woud. Er is geen lichtende horizon. Dat is wat we ervaren in de crisis die we nu met z'n allen meemaken. Heel veel onzekerheid over wat de toekomst brengt. Teruggeworpen op onszelf op minstens anderhalve meter van elkaar, gedwongen in het hier en nu te leven. En dan hoor je deskundigen na de televisietoespraak van Rutte zeggen: de premier had meer perspectief moeten bieden. De toon was te somber. Mensen verlangen immers naar licht en daarom branden de lichtjes van de kerstbomen eerder dan andere jaren. Maar de realiteit van de crisis is dat er nog geen licht aan het einde van de tunnel is en dat we geduld moeten koesteren en uithoudingsvermogen moeten ontwikkelen. En dan realiseer ik mij dat het erop aankomt dat we innerlijke kracht in onszelf ontdekken en ontwikkelen, en misschien zelfs een kracht die niet van onszelf is, maar die ons draagt als alles onzeker is. Zeker in de dagen van Advent moet je niet te snel om licht vragen. Want je weet: dit bestaan is niet hopeloos, want hij kwam om het met ons te delen, Immanuel, om in het donker van de nacht bij ons te zijn en dan is het donker licht genoeg, zoals een beroemde mysticus heeft gezegd. Geloven is dan wachten, verlangen, uitkijken naar de morgen en dat niet opgeven.

Lezing Psalm 130, 5-6 Een pelgrimslied.

5 Ik zie uit naar de HEER,
mijn ziel ziet uit naar hem
en verlangt naar zijn woord,

6 mijn ziel verlangt naar de Heer,
meer dan wachters naar de morgen,
meer dan wachters uitzien naar de morgen.

Muziek: Zoals de regen onverwacht tekst Sytze de Vries bij psalm 126 en 130 CD. Jij, mijn adem

Zoals de regen onverwacht
een moeder aarde op nieuwe krachten brengt,
zoals een bedding leeg en dor
plotseling volstroomt en leven brengt,
zo is mijn God, zo overkomt Hij mij,
een bron die uitbreekt in mijn woestijn;
ik adem op,
de dood ontkomen.

Zoals het daglicht te middernacht
zo onvoorstelbaar ondenkbaar lijkt,
maar in de morgen stralend nieuw
de zon weer opgaat, de nacht aan banden legt,
zo is mijn God, zo overkomt Hij mij,
een licht dat uitbreekt.
Ik hef het hoofd, en ik sta op,
de dood ontkomen.

Gebeden

Voor hen wier leven zich afspeelt onder een verduisterde hemel,
Die worstelen met hun verdriet, met gevoelens van neerslachtigheid
Die niet uitzien het feest van kerst, maar bang zijn voor de eenzaamheid,
Die vrezen voor die intense gevoelens van gemis, voor de pijn van de herinnering.
Laat uw licht over hen opgaan.

Voor hen voor wie het leven zich voltrekt als een eindeloze lange nacht,
Die geplaagd worden door voortdurende onrust en spanning
Of door de gevoelens van leegte en zinloosheid,
Die niet zonder medicijnen kunnen om de pijn te verzachten.
Laat uw licht over hen opgaan.

Voor hen die de gevolgen van de huidige crisis aan den lijve ervaren,
Voor de ernstig zieken in het ziekenhuis en thuis, en voor hun naasten,
Voor allen die hun beste krachten geven voor hun verzorging en zich inzetten voor hun genezing.
Laat uw licht over hen opgaan.

Voor wie de spanning van de blijvende onzekerheid niet meer aankan.

En voor wie hunkert naar de liefdevolle aanraking, een arm om de schouder,

De nabijheid van geliefden, kinderen en vrienden, die niet langer op afstand blijven.

Laat uw licht over hen opgaan.

Muziek: Wie soll ich dich empfangen gezongen door Thomaschor Leipzig CD Paul Gerhardt
Die grossen Choräle und Geistlichen Lieder track 6 = Lied 441

Tot slot een woord van Dietrich Bonhoeffer:

Bij God woont de vreugde, en van Hem daalt ze af en vervult geest, ziel en lichaam; en als deze vreugde een mens eenmaal heeft aangeraakt, komt alles onder haar greep, dan raakt alles in de ban van de vreugde, dan breekt ze deuren open die gesloten waren.